

Міжнародний день української вишиванки

Українське народне мистецтво завжди відігравало важливу роль в житті народу. Ним український народ займався століттями. Воно було одним із багатьох засобів існування, стилем життя, традицією і очевидною формою ідентичності. Вишивка посідала особливе домінуюче місце і проникала в усі аспекти буття. У давнину народ вірив у магічну силу вишитих символічних мотивів на полотні – вони мали приносити щастя та охороняти носія і його житло від небезпеки та лих. Загалом вишивку творило і користувалося нею сільське населення. Чи це вишита сорочка, рушник, чи хатні тканини – все було важливим предметом, виготовленим, використаним та плечаним членами сім'ї в кожній хаті. Проте, з приходом модерних впливів, прийшов упадок традиційного сільського життя і численних аспектів його буття. Згодом, з поширенням освіти між міським населенням, розвинулося зацікавлення народним мистецтвом. Повстали культурні та просвітницькі організації, яких одним із численних завдань було збереження та поширення знання про народне мистецтво, яке поволі занепадало. Це сприяло заснуванню музеїв народного мистецтва, приватних колекцій, робі-

тель і шкіл, в яких можна було вивчити численні види та техніки цього мистецтва. Поміж усіх видів народного мистецтва вишивка здобула найширшу популярність через естетичні якості, але в той же час вона набула і важливого національного значення. Вишивка стала символом непохитності, солідарності та запалу.

Українська історія століттями була переповнена трагічними подіями, такими як знищення голодом, політичні та релігійні переслідування, знищення української інтелігенції – письменників, мистців, завоювання та панування чужих влад тощо. Помімо таких пригноблюючих обставин, український народ зумів зберегти своє існування і національну ідентичність, міцно притримуючись своєї мови, релігії та традицій. Зробити відважний спротив такому політичному становищу було великим ризиком, бо все могло закінчитись ув'язненням або й смертю. Але народ використовував надзвичайно своєрідну і видиму дію для вираження єдності, підтвердження своєї національної приналежності – люди одягали вишивану сорочку – вишиванку. Це робили в час особливих подій – чи ці моменти були урочистими, чи жа-

лібними, чи тріумфальними, а чи трагічними. Так вишивана сорочка, яка століттями служила захисницею і прикрасою народу, тепер стала символом національної ідентичності і єдності.

Тріумфально радісною подією став день у серпні 1991 року, коли проголошено Україну незалежною державою. Після століть бездержавності – українці в Україні і по всьому світі виявили свою радість, організовуючи вселюдні виступи, паради, зібрання, походи. Спонтанно, без вказівок, з нагоди цієї вагомий події, український народ виступив у вишиваних сорочках. Від цього моменту кожному річницю Дня незалежності відзначаємо, одягнувши вишивану сорочку. Але від перших днів української незалежності до тепер прийшли великі зміни та перешкоди. Була Помаранчева революція, протистояння на Майдані, анексія Криму Путіним, а тепер, так звана, гібридна війна. Знову українці мусили організувати протиросійські, протипутінські протести, виявити стійкість і дати світові знати про трагічні обставини, в яких знаходиться Україна.

Щоб і ще раз підкреслити існування української ідентичності перед світом, у 2006 році студентка

Чернівецького університету подала ідею організувати міжнародний день української вишивки. Для відзначення цього дня вибрано третій четвер у травні. Українці по всьому світу, висловлюючи свою солідарність, одягали вишивані сорочки. Цю ідею у скорім часі підхопила вся країна, і вона поширилась по всіх закутках світу, де жили українці. Згодом долучились до цього дня приятелі України, які бажали підтримати українські справи, поширити ідею української ідентичності, розвинути зацікавлення та популяризувати українську культуру по цілому світу.

Беручи участь у цьому Міжнародному дні української вишивки, пам'ятаймо, що одягаючи вишивану сорочку, ми одягаємо відповідальність. Вишивана сорочка з'єднує нас з нашим народом, з нашою спадщиною, з нашим минулим. Понад усе нам треба пам'ятати про тих, хто страждав і загинув у трагічні дні нашої історії, бо носив вишивану сорочку.

Любов Волинець

Зразки вишивки з Українського Музею і Бібліотеки у Стенфордї, КТ

